

ВСТУП ДО РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА. ЛАТИНСЬКА МОВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська</i>
Статус дисципліни	<i>нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>3 кредити ЄКТС / 90 годин (16 аудиторних годин, 74 години СРС)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>екзамен</i>
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	<i>українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>к. філол.н., доц. Борбенчук Ірина Миколаївна borbenchuk.iryana@ill.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	https://classroom.google.com

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою освітнього компонента «Вступ до романо-германського мовознавства. Латинська мова» є розвиток мовленєвих, перекладацьких, герменевтичних навичок і вмінь студентів та закладає основи для продуктивного засвоєння філологічних знань і їх творчого використання в практичній та науковій діяльності. є формування у студентів фахових компетентностей:

Предметом кредитного модуля є фонетична, лексична, фразеологічна та словотвірна системи латинської мови класичної доби; переклад й аналіз оригінальних античних творів, адаптованих текстів міфологічного та історичного змісту; використання в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні; опановування навичками аналізу мовного та мовленнєвого матеріалу із застосуванням методів, що використовуються в рамках новітніх лінгвістичних дисциплін.

Силабус кредитного модуля «Вступ до романо-германського мовознавства. Латинська мова» розроблений на основі принципу студентоцентризму, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та активності, які потрібні студентам для досягнення очікуваних результатів навчання, та набуття необхідного досвіду. Успішне

опанування кредитного модуля «Вступ до романо-германського мовознавства. Латинська мова» передбачає такі результати навчання:

- дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- зіставляти різні одиниці мови і мовлення з метою визначення ключової інформації в оригінальному тексті;
- здійснювати лінгвістичний і перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів, описувати соціолінгвальну ситуацію.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Кредитний модуль «Вступ до романо-германського мовознавства. Латинська мова» має міждисциплінарний характер та є складовою навчальної дисципліни «Вступ до романо-германського мовознавства». За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця кредитний модуль «Вступ до романо-германського мовознавства. Латинська мова» є базою для подальшого оволодіння студентами такими навчальними дисциплінами, як «Друга німецька/французька мова», «Англійська мова (основна)», «Зіставна граматики», «Вступ до філософії».

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять			Контрольні заходи	
	кредитів	годин	лекційні	практичні	СРС	ДКР	Семестрова атестація
Заочна	3	90	-	16	74	1	екзамен

Тематичний план освітнього компонента

Розділ 1. Фонетична система. Іменник. Прикметник. Дієслово. Система інфекта. Займенник. Прийменник

Тема 1.1. Вступ. Латинський алфавіт.

Історія латинської мови. Латинський алфавіт. Особливості написання та читання літер. Довгота та короткість складів. Правила наголошення

Тема 1.2. Перша та друга відміна іменників.

Загальні відомості про граматичні категорії іменника. I відміна (declinatio prima). II відміна (declinatio secunda).

Тема 1.3. Система прикметника латинської мови.

Система прикметника латинської мови. Прикметники I та II відміни.

Тема 1.4. Загальні відомості про дієслово.

Граматичні категорії латинського дієслова. Поділ на дієвідміни. Система інфекта. Praesens indicativi, infinitivi activi. Praesens imperativi activi. Дієслово sum, fui, esse

Тема 1.5. Займенник. Прийменник.

Розряди займенників. Pronomina personalia, possessiva, reflexivum. Adjectiva pronominalia. Семантика та відмінювання

Тема 1.6. Пасивний стан дієслова.

Praesens indicativi passivi. Синтаксис пасивної конструкції.

Тема 1.7. Imperfectum indicativi activi et passivi.

Особливості значення та формотворення Imperfectum indicativi activi et passivi. Імперфект дієслова sum, fui, esse.

Тема 1.8. Futurum I indicativi activi et passivi.

Особливості значення та формотворення Futurum I indicativi, activi et passivi. Майбутній час дієслова sum, fui, esse.

Розділ 2. Іменники і прикметники III відміни. Система перфекта. Числівник.

Тема 2.1. Третя відміна іменників.

Типи відмінювання іменників III відміни: приголосний, голосний, мішаний.

Тема 2.2. Третя відміна прикметників.

Поділ прикметників III відміни на групи. Прикметники трьох, двох та одного закінчення. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (Participium praesentis activi).

Тема 2.3. Ступені порівняння прикметників.

Значення вищого та найвищого ступенів порівняння. Вищий ступінь порівняння (gradus comparativus). Найвищий ступінь порівняння (gradus superlativus).

Тема 2.4. Часи системи перфекта.

Типи перфектних основ. Особові закінчення перфекта. Значення перфекта. Perfectum indicativi activi.

Тема 2.5. IV відміна іменників. V відміна іменників.

IV відміна (declinatio quarta). Морфологічні особливості іменників V відміни (declinatio quinta).

Тема 2.6. Plusquamperfectum indicativi activi. Futurum II indicativi activi.

Давньоминулий час (Plusquamperfectum). Майбутній час доконаного виду (Futurum II). Особливості формотворення, вживання, перекладу.

Тема 2.7. Пасивний стан часів системи перфекта.

Participium perfecti passivi. Аналітизм в утворенні пасивного стану часів системи перфекта.

Тема 2.8. Числівник.

Кількісні числівники (cardinalia). Порядкові числівники (ordinalia). Числівникові прислівники. Римський календар та датування.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Домбровський М.Б. Латинська мова для математиків та фізиків : підручник / М. Б. Домбровський, О. А. Вацеба, Х. І. Куйбіда, М. А. Тсомпаніс. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 254 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни «Латинська мова» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 «Філологія». Кам'янське : ДДТУ, 2021. 56 с. http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/12/7-12-z_kl55.pdf

3. Світлична Є.І., Толок І.О. Латинська мова. Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2011. 440 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Svitlychna_Yevheniia/Latynska_mova.pdf?

Додаткова література:

4. Борбенчук І.М. Вступ до романо-германського мовознавства. Латинська мова: Навчально-методичний комплекс дисципліни [Електронний ресурс] Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 63 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/39975>
5. Лучканин С.М. Латинські сентенції (крилаті латинські вислови) з історико-літературним коментарем. К., Науковий світ. 2009. 140 с. URL: <https://dlib.kiev.ua/items/show/624#?c=0&m=0&s=0&cv=0>
6. Скорина Л.П., Скорина О.А. Латинсько-український, українсько-латинський словник. Текст. К., Обереги. 2004. 447 с. URL: <https://obuchalka.org/2017012292781/latinsko-ukrainskii-ukrainsko-latinskii-slovnik-skorina-l-p-skorina-o-a-2004.html>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

№ ПЗ	Тема	Аудиторні години	СРС
1	Розділ 1. Фонетична система. Іменник. Прикметник. Дієслово. Система інфекта. Займенник. Прийменник Тема 1.1. Вступ. Латинський алфавіт. Історія латинської мови. Латинський алфавіт. Особливості написання та читання літер. Довгота та короткість складів. Правила наголошення	0,75	2,5
2	Тема 1.2. Перша та друга відміна іменників. Загальні відомості про граматичні категорії іменника. I відміна (declinatio prima). II відміна (declinatio secunda).	0,75	2,5
3	Тема 1.3. Система прикметника латинської мови. Прикметники I та II відміни.	0,75	2,5
4	Тема 1.4. Загальні відомості про дієслово. Граматичні категорії латинського дієслова. Поділ на дієвідміни. Система інфекта. Praesens indicativi, infinitivi activi. Praesens imperativi activi. Дієслово sum, fui, esse	0,75	2,5
5	Тема 1.5. Займенник. Прийменник. Розряди займенників. Pronomina personalia, possessiva, reflexivum. Adjectiva pronominalia. Семантика та відмінювання	0,75	2,5
6	Тема 1.6. Пасивний стан дієслова. Praesens indicativi passivi. Синтаксис пасивної конструкції.	0,75	2,5
7	Тема 1.7. Imperfectum indicativi activi et passivi. Особливості значення та формотворення Imperfectum indicativi activi et passivi. Імперфект дієслова sum, fui, esse.	0,75	2,5
8	Тема 1.8. Futurum I indicativi activi et passivi. Особливості значення та формотворення Futurum I indicativi, activi et passivi. Майбутній час дієслова sum, fui, esse.	0,75	2,5
9	Розділ 2. Іменники і прикметники III відміни. Система перфекта. Числівник. Тема 2.1. Третя відміна іменників.	0,75	2,5

	Типи відмінювання іменників III відміни: приголосний, голосний, мішаний.		
10	Тема 2.2. Третя відміна прикметників. Поділ прикметників III відміни на групи. Прикметники трьох, двох та одного закінчення. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (<i>Participium praesentis activi</i>).	0,75	2,5
11	Тема 2.3. Ступені порівняння прикметників. Значення вищого та найвищого ступенів порівняння. Вищий ступінь порівняння (<i>gradus comparatīvus</i>). Найвищий ступінь порівняння (<i>gradus superlatīvus</i>).	0,75	2,5
12	Тема 2.4. Часи системи перфекта. Типи перфектних основ. Особові закінчення перфекта. Значення перфекта. <i>Perfectum indicativi activi</i> .	0,75	2,5
13	Тема 2.5. IV відміна іменників. V відміна іменників. IV відміна (<i>declinatio quarta</i>). Морфологічні особливості іменників V відміни (<i>declinatio quinta</i>).	0,75	2,5
14	Тема 2.6. <i>Plusquamperfectum indicativi activi</i> . <i>Futurum II indicativi activi</i> . Давньоминулий час (<i>Plusquamperfectum</i>). Майбутній час доконаного виду (<i>Futurum II</i>). Особливості формотворення, вживання, перекладу.	0,75	2,5
15	Тема 2.7. Пасивний стан часів системи перфекта. <i>Participium perfecti passivi</i> . Аналітизм в утворенні пасивного стану часів системи перфекта.	0,75	2,5
16	Тема 2.8. Числівник. Кількісні числівники (<i>cardinalia</i>). Порядкові числівники (<i>ordinalia</i>). Числівникові прислівники. Римський календар та датування	0,75	2,5
17	Модульна контрольна робота (МКР).	2	4
18	Аналіз МКР. Підготовка до екзамену.	2	30
Всього:		16	74

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота студента передбачає підготовку до аудиторних занять (ознайомлення з рекомендованою літературою, виконання домашніх навчальних завдань) та контрольної роботи. Терміни виконання завдань і форма звітності згідно з п. 7 цього силабусу.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдіску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. Термін виконання домашнього навчального завдання – 1 тиждень з моменту отримання або згідно з інструкціями викладача. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше 8 практичного заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 6. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедuru деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків

та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за PCO першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за:

1. роботу на 6 практичних заняттях (без першого заняття і ДКР);
2. домашню контрольну роботу;
3. відповідь на екзамені.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	20 %	3,3	6	20
2.	Написання контрольної роботи	40%	40	1	40
3.	Відповідь на екзамені	40%	40	1	40
	Всього				100

Основні критерії оцінювання роботи студентів

Робота на практичних заняттях

Максимальний ваговий бал – 3,3. Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює $3,3 \text{ бали} \times 6 = 19,8$ (20) балів.

Критерії оцінювання:

- «відмінно» 2,7 – 3,3 бали;
«добре» 2,3 – 2,6 балів;
«задовільно» 1,9 – 2,2 бали.

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:

«**відмінно**» – високий рівень роботи на практичних заняттях (критерії: висока якість виконання завдань, якість перекладу та усних відповідей);

«**добре**» – достатній рівень роботи на практичних заняттях (критерії: якість виконання завдань, якість перекладу та усних відповідей);

«**задовільно**» – задовільний рівень роботи на практичному занятті (критерії: якість виконання завдань, перекладу та усних відповідей);

«**незадовільно**» – незадовільна робота під час заняття та невиконане домашнє навчальне завдання.

Домашня контрольна робота

Максимальний ваговий бал за виконання домашньої контрольної роботи – 16 балів. Контрольна робота складається з письмової частини, що має на меті перевірити рівень засвоєння студентами таких видів діяльності як знання граматичних правил латинської мови, виконання лексико-синтаксичного аналізу речення, переклад тексту українською мовою.

Критерії оцінювання:

«відмінно» 14,4 – 16 балів
«добре» 12 – 14,3 балів
«задовільно» 9,6 – 11,9 балів
«незадовільно» 0 балів

Семестровим контролем є екзамен, який складається із двох завдань: тестові завдання та переклад латинськомовного фрагменту українською мовою з граматичним аналізом виділених форм.

Ваговий бал за виконання тестових завдань – 20 балів. 1 бал за кожну правильну відповідь тесту, який складається із 20 запитань.

Ваговий бал за переклад латинськомовного тексту українською мовою з граматичним аналізом виділених форм – 20 балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно» 36 – 40 балів;
«добре» 30 – 35 балів;
«задовільно» 24 – 29 балів;
«незадовільно» 0 балів.

Критерії оцінювання та зміст екзаменаційної роботи.

«**відмінно**» – вірна відповідь на усі питання; адекватний і повний переклад тексту українською мовою та аналіз граматичних форм;

«**добре**» – достатньо повні відповіді або повні відповіді з незначними неточностями; суттєві неточності у перекладі та визначенні форм;

«**задовільно**» – неповна відповідь, не зовсім правильна відповідь на питання теоретичні питання; робота містить суттєві неточності у перекладі та визначенні форм.

«**незадовільно**» – жодної вірної відповіді на питання.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На модульну контрольну роботу винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладено доцентом кафедри ТПП АМ, к. філол. н. Борбенчук І.М.

Ухвалено кафедрою ТПП АМ (протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету лінгвістики (протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)